

Reportatge

Els avatars del patrimoni de l'Institut Vicens Vives

Text: Borja Vilallonga

Fotos: Pere Duran

Un passeig entre les aules de l'edifici actual de l'Institut Jaume Vicens Vives de Girona ens palesa la seva antigor: a les aules hi ha desats i exposats vetusts volums d'història, física, química i història natural dels segles XVIII i XIX, curiosos aparells pertanyents a les ciències experimentals i una gran col·lecció d'animals dissecats, procedents de l'obsessió taxidèrmica del segle XIX. Un passeig entre les aules de l'edifici actual del centre revela que aquest ha acumulat una gran quantitat d'objectes, llibres i material pedagògic al llarg de la seva història. Aquest passeig és la millor prova que l'Institut té un ric i interessant patrimoni.

El naixement de l'Institut

El centre educatiu que actualment coneixem amb el nom d'IES Jaume Vicens Vives fou fundat l'any 1845, arran de l'aprovació de l'ordenació dels estudis preuniversitaris per part del govern liberal que en aquell moment intentava de crear un Estat espanyol modern i centralitzat. La llei, aprovada el 17 de

setembre de 1845, preveia que a cada capital de província es creés un «Instituto de Segunda Enseñanza» i que s'hi ensenyés un pla d'estudis amb assignatures, plans de treball i criteris unificats per a tot l'Estat. Entre els criteris de la Llei d'ordenació n'hi constava un que obligava cada centre a disposar dels llibres i material pedagògic necessaris per desenvolupar la tasca educativa. El govern envià als instituts una llarga llista de mate-

En primer pla, un exemplar de la col·lecció d'aus; al fons, l'antiga aula-museu de l'immoble de l'Institut a les Pedreres.

rial que havien d'adquirir, per bé que l'Estat no pagà ni les despeses ni el manteniment dels centres fins al 1886, per tal com el Govern fins aleshores cregué que era tasca de les diputacions i ajuntaments de les capitals de província. Amb aquelles llistes de llibres i material pedagògic apareixia l'embrió del patrimoni de l'Institut Jaume Vicens Vives.

La construcció del patrimoni

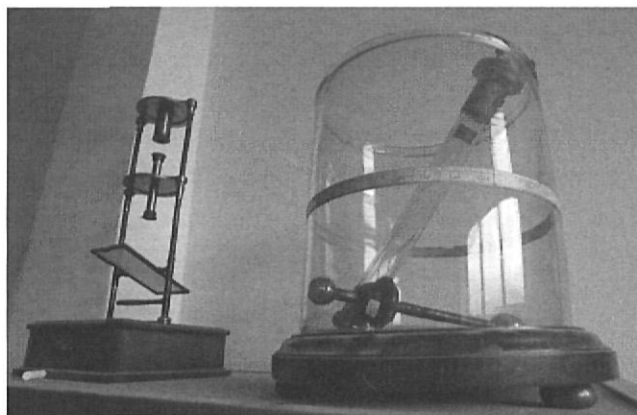
Durant els primers deu anys de vida de l'Institut, aquest realitzà un esforç considerable per tenir tot el material pedagògic i llibres necessaris per a la instrucció dels primers alumnes del centre. L'Institut de Girona disposà de bell antuvi de dos grans emprendors, que ja havien participat en un projecte d'institut provincial a Girona al 1841: González de Soto i Llach i Soliva. Sense la seva força i dedicació, hauria estat impensable que el 1855 el director general d'Instrucció Pública afirmés, entre d'altres coses, que l'Institut de Girona disposava de molts mitjans materials acumulats al llarg de l'existència del centre. I és que Llach i Soliva i González de Soto, gràcies als fons que rebien de la Diputació i l'Ajuntament de Girona, van poder comprar tota classe de substàncies i materials per al gabinet de química, aparells d'experimentació per al gabinet de física, col·leccions de minerals, d'animals i quadres murals per al gabinet d'història natural i zoologia i uns grans mapes murals

per al gabinet de geografia i el gabinet d'història. Semblantment, equiparen els laboratoris i les aules amb material especial amb uns grans armaris-expositors i concentraren tots els llibres dels gabinets en una biblioteca, que alhora servia de Biblioteca Provincial, fins que aquesta se n'anà el 1958 del convent de Caputxins, on es trobava l'Institut Provincial. Les comandes del material pedagògic s'enviaven normalment a l'Estat veí de França, que disposava de cases que podien satisfer les exigències de l'Institut de Girona i les llistes de material a adquirir per a l'ensenyament. La majoria d'animals dissecats es compraren als taxidermistes parisencs Guy et Eloffe, mentre que l'herbari i la col·lecció de minerals foren una donació de Joan Isern i de Josep Oriol de Bolós, respectivament; els instruments de física, química i matemàtiques es compraren a les cases Deleuil i Lerébours & Secretan, també de París. Els objectes comprats al començament de la vida de l'Institut i les cases proveïdores quedaren anotats a les memòries anuals que redactava en els primers anys el secretari del centre, Llach i Soliva, i que es llegien en les inauguracions de curs. Aquestes memòries són la millor prova de la construcció del patrimoni de l'Institut, alhora que ofereixen una llista dels objectes que tenia aleshores. Una de les millors és la del curs 1848-49, que glossa les adquisicions de 1848-49 i moltes d'anteriors, com les de 1847 i 1846. És, potser, la memòria que més té el paper de crònica dels quatre primers anys del seu funcionament. Així,

com a anècdota, la memòria del curs 1848-49, com la resta de memòries de Llach i Soliva, narra alguns dels problemes que van patir els instruments per al gabinet de matemàtiques encarregats a Lerébours & Secretan de París, que van ser enviats molt més tard a Girona a causa de la revolució de febrer de 1948 que es visqué en aquella ciutat i que enderrocà la monarquia de Juliol; també, a la fi de la memòria, Llach i Soliva ataca els centres d'estudis que hi havia hagut fins a la reforma educativa de 1845, els titlla de desidiosos i els acusa de no haver aprofitat els recursos i el material de què disposaven. Per a la recerca que hi ha hagut sobre les peces del patrimoni que el Jaume Vicens Vives disposa actualment, la memòria del curs 1848-49 ha estat una de les millors eines, atès que ha permès d'identificar, a partir de les llistes d'objectes esmentades, algunes peces que encara es troben a les seves instal·lacions a les Pedreres. També ha permès de palesar que moltes de les primeres peces ja no es troben a l'Institut.

El patrimoni i les seves joies

És indubtable que el patrimoni del Jaume Vicens Vives –almenys la part de més valor i prestigi– és filla dels esforços que feren Llach i Soliva i González de Soto. Les peces que adquiriren aleshores han estat admirades avui. Són joies de

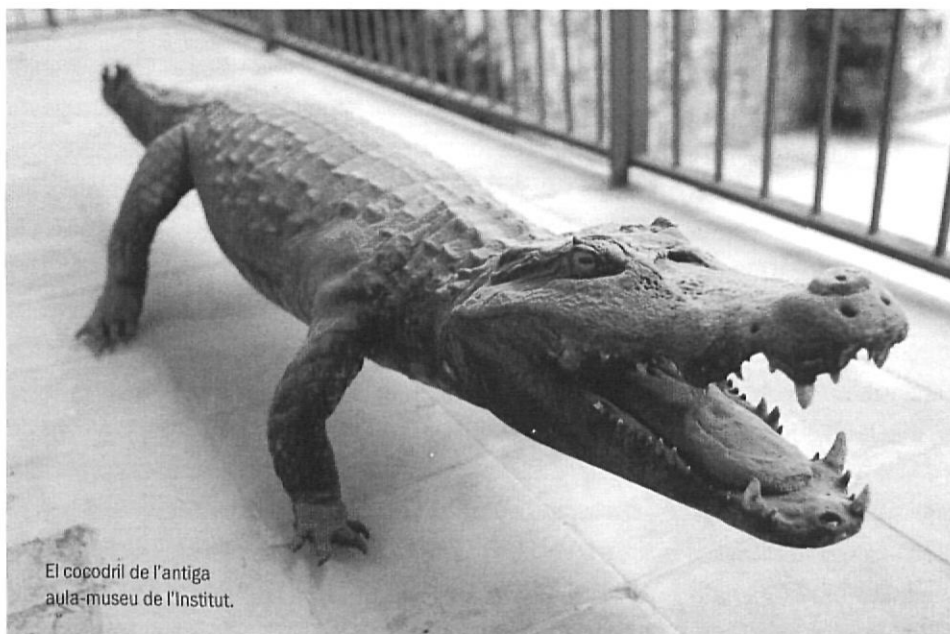

En primer pla, la preuada esfera de Coulomb del laboratori de física.

l'antiga pedagogia del segle XIX, joies de la física d'antany, joies de la fal·lera taxidèrmica, joies de la literatura, en magnífiques primeres edicions. Aquestes joies són el testimoni que roman d'un gran patrimoni bastit durant el període 1845-61, any en el qual hom pot considerar per completat el patrimoni de l'Institut.

La gran sala dels gabinets d'història natural, zoologia, física i química –coneguda com l'aula de ciències– fou l'exemple més clar de la riquesa patrimonial de l'Institut. Encara que el centre disposés igualment de llibres valuosos, els animals

dissecats i els instruments de física i química eren –i són– un patrimoni molt més atractiu i colpidor, que durant decennis ha captivat els estudiants que han desfilat per aquella aula. El patrimoni més conegut aleshores –i encara avui– era el del gabinet d'història natural i zoologia. Els animals dissecats exposats ordenadament dins llurs armaris, encarregats per González de Soto el 1847-48, provocaven una gran impressió. El 1849 hi havia set espècies de mamífers, 97 d'aus, diverses de rèptils, vuit de peixos, 130 de mol·luscs, catorze quadres de crustacis, diversos

El cocodríl de l'antiga aula-museu de l'Institut.

exemplars de zoòfits, 580 exemplars de minerals, roques i fòssils i un herbari de més de 600 espècies. Al 1861, el gabinet disposava de 52 espècies de mamífers, 131 d'aus, 28 de zoòfits, 1.714 de minerals, roques i fòssils i l'herbari de més de 600 espècies. Els exemplars més famosos eren –i són encara– la llama, el cocodril (1849) i la «Boa» (1849) –*Boa anacondo*, segons Llach i Soliva en la memòria del curs 1849-50–, juntament amb l'esquelet humà (1848). No menys importants eren l'exemplar de *Boa constrictor constrictor* (1849) i els, en paraules de Llach i Soliva, «objetos monstruosos muy notables conservados en alcohol», això és, el fetus humà i d'altres animals, com serps, tritons i dragons. La resta del patrimoni remarcable del gabinet d'història natural i zoologia era l'herbari (iniciat el 1847), la col·lecció de minerals, roques i fòssils i els mants llibres i quadres murals de què disposava la biblioteca de l'Institut, com uns magnífics volums il·lustrats sobre botànica de Linneus i Jussieu, una història de les ciències naturals de Cuvier i el tractat de geologia de Lyell, en el qual posà les bases de la geologia moderna. A la memòria del curs 1849-50 és molt rellevant l'afirmació de Llach i Soliva, en la qual qualifica el gabinet d'història natural i zoologia de «Museo Provincial», que no té res a envejar als gabinets homònims que ell havia anat a visitar a França aquell any.

La col·lecció de minerals, roques i fòssils situada a l'actual laboratori de biologia.

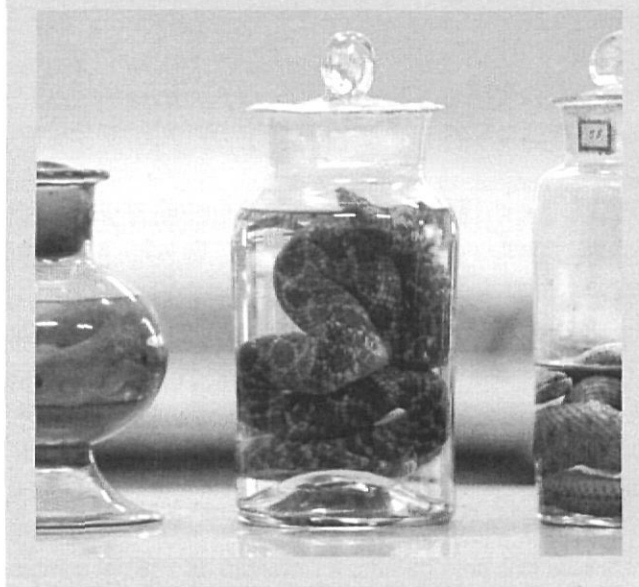
L'armari de la secretaria, amb els llibres més antics de l'Institut de Girona.

Sembla que el 1850 l'Institut ja havia construït gran part del seu patrimoni i que, en només cinc anys de vida, ja el reconeixia com a tal.

Això no obstant, hi havia d'altres gabinets a l'Institut de Girona. Els gabinets de física i química tenien centenars d'aparells i substàncies a l'aula de ciències, atès que compartien l'espai, també endreçats dins armaris envidrats. A la memòria del curs 1848-49 es poden comptabilitzar fins a 572 estris i substàncies que l'Institut havia comprat al llarg dels seus cinc anys de vida. A l'inventari de 1861 el nombre d'estris i substàncies és de 713. D'entre tots aquests aparells destaquen els que foren comprats per al gabinet de física el 1846 i el 1850: l'esfera de Coulomb, un complex sonòmetre que funcionava amb gas i que encenia o apagava una flama segons el so que hom produïa, una màquina pneumàtica amb el sistema de Babinet i un equip de Daguerrotip complet, que fou el precursor de la càmera fotogràfica moderna. Quant als llibres, hi havia uns preciosos volums de física industrial amb gran quantitat de gravats de màquines de vapor, locomotores, etc., un tractat de toxicologia d'Orfila, diversos tractats generals de química i química industrial de Payen i la Química de Hoeffer.

Pel que fa al gabinet de matemàtiques, l'Institut no hi dedicà gaires mitjans per tal de comprar el material necessari. Fins a final de 1848 no arribaren les primeres eines per a l'ensenyament de l'assignatura. D'aquest gabinet destaquen especialment els manuals i els tractats de matemàtiques, com els tres toms del *Cours complet de Mathématiques* de M. l'Abbé Sauri, editats a París el 1774, i els diversos com-

La Boa.— Vinguda de París el 1849, ha tingut sempre el nom equivocat de «boa» –quan realment és una anaconda (*Eunectes maurinus*)–, per confusió amb una companya seva que també es trobava al gabinet d'història natural i que sí que era una boa (*Boa constrictor constrictor*). La Boa ha acompanyat promocions i promocions d'estudiants de l'Institut durant les seves hores de classe i durant els seus llargs exàmens. Les seves dimensions –uns sis metres de llargada– l'han convertida en un altre emblema de l'Institut, juntament amb el vetust Metastasi. A més, és una «boa» tan integrada dins la vida gironina que fins i tot ha gosat de sortir a passejar pels seus carrers.

pendis d'àlgebra, aritmètica, trigonometria, geometria i anàlisi de S. F. Lacroix, editats a París entre el 1833-37. Del material pedagògic, hom només pot esmentar les taules i regles logarítmiques i els aparells destinats a geometria.

Finalment, quant al patrimoni de les assignatures de Lletres, excepte el dels gabinets d'història i geografia, tot es trobava agrupat dins la biblioteca del centre, que d'ençà 1848 alhora era Biblioteca Provincial. El patrimoni de Lletres és l'únic que no es pot considerar construït durant els primers anys de vida de l'Institut, ja que no es destinaren tants de fons per comprar llibres com els que s'havien destinat als gabinets científics. A més, la creació d'una gran biblioteca, amb molts volums, era feixuga i requeria llarg temps i dedicació. El patrimoni de Lletres no es pot considerar edificat fins a mitjan segle XX. El 1849, l'Institut disposava d'uns 500 llibres, desats en armaris enreixats. Són peces ben rellevants d'aquest embrió de patrimoni una edició *Princeps* de 1649, diverses i valuoses edicions de la Bíblia, el diccionari de Trebaux, una edició de les Constitucions catalanes, volums de la

revista *The Illustrated* (s. XIX), les primeres *Revista de Gerona* (s. XIX), tractats filosòfics de Balmes, Besson i Combe i primeres edicions de novel·les franceses i castellanques del segle XIX. A l'inventari de 1861, hom troba que la biblioteca disposava de 8.008 exemplars, d'entre els quals 128 eren manuscrits i 102 incunables. Dels gabinets de geografia i història són molt remarcables la *Colección de documentos inéditos de la Corona de Aragón* de Bofarull, els atlas de Madoz, els atlas mundials procedents d'Alemanya i els grans mapes murals, físics, polítics i històrics.

Els avatars del patrimoni

Per bé que el patrimoni de l'Institut s'edificà entre el 1845 i el 1846, hi hagué notables millores i incorporacions de material pedagògic entre els anys 1861 i 1886. El 1884 s'instal·là a l'Institut l'observatori meteorològic, integrat dins la xarxa estatal d'observatoris. Igualment, el 1883-1884 es dugueren a terme importants millores a la pavimentació del centre, s'obriren nous finestrals i el gabinet de física se separà de l'aula de ciències, de la mateixa manera que els de química i agricultura. En conseqüència, aparegueren quatre aules-laboratori a l'Institut. Totes aquestes despeses en pro del patrimoni i les instal·lacions foren possibles gràcies al manteniment exclusiu que realitzava la Diputació de Girona. Quan el 1886 l'Estat assumí el manteniment de la xarxa d'instituts, la quantitat de diners assignats i el volum d'adquisicions i obres descendí notablement, i només destaca la renovació de l'aula de ciències naturals feta pel professor Cazorro vers el 1908-1909.

A part de l'activitat renovadora de Cazorro a l'aula de ciències naturals, no hi ha cap fet rellevant entre 1886 i 1958. Durant aquests anys l'Institut canvià de plans d'estudis, de règims, sofrí una guerra, però el patrimoni seguia intacte i inalterable. L'arribada del franquisme suposà una precarietat de fons encara més gran i fou aleshores que el patrimoni de l'Institut envellí, de la mateixa manera que ho feien les instal·lacions. Al 1958 la Biblioteca Provincial abandonà finalment l'edifici del carrer de la Força. Tot i que la separació de dret de la Biblioteca Provincial i de l'Institut ja havia succeït el 1858, no hi havia hagut una separació de fet. Doncs, molts dels llibres que pertanyien a antigues càtedres i gabi-

L'any 1850, l'institut ja havia construït gran part del seu patrimoni i ja el reconeixia com a tal

Al fons, els nous armaris situats a la secretaria de l'Institut amb els volums més antics de cada seminari.

nets de l'Institut també marxaren per error del centre. Durant més de cent anys ningú no s'havia preocupat de separar la Biblioteca Provincial de la biblioteca de l'Institut. Quan la provincial en marxà, molts dels llibres de l'Institut també ho feren. Era l'inici dels avatars del patrimoni.

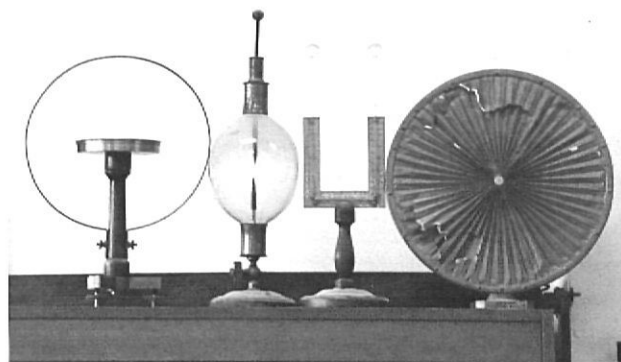
El curs 1966-67 l'Institut canvià les instal·lacions del carrer de la Força pels moderns immobles de les Pedreres. Verament, foren docents, discents i una part del patrimoni els que canviaren d'instal·lacions, perquè una bona part del patrimoni va romandre al convent de Caputxins. Fins a 271 espècimens de l'antic gabinet d'història natural van quedar-se a l'Institut, juntament amb desenes d'aparells dels gabinets de física i química. Les instal·lacions del carrer de la Força servien de magatzem d'un patrimoni al qual no trobaven una utilitat, ni un espai. El 1991, quan el ministeri cedí les instal·lacions de l'antic Institut a l'Ajuntament de Girona, cedí també tots els exemplars i instruments. Com que tota aquella part del patrimoni de l'Institut no entrava dins els plans de creació d'un museu d'història de la ciutat, l'Ajuntament els cedí a diverses institucions: 130 exemplars d'animals dissecats anaren al Museu Darder de Banyoles, entre els quals la llama i la *Boa constrictor constrictor*; 90 exemplars foren donats a la Facultat de Ciències de la Universitat de Girona; i els 51 exemplars restants foren «donats de baixa de l'inventari». Els instruments de física i química restaren al magatzem del Museu d'Història de la Ciutat i apareixen, de tant en tant,

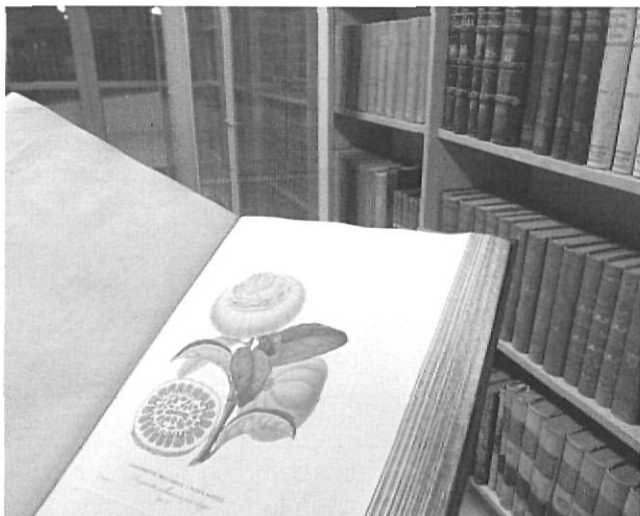
en exposicions temporals. Dels animals cedits a la Universitat de Girona i al Museu Darder, a la primera institució se n'exposen alguns i a la segona seixanta-nou. Malgrat tot, una sort pitjor van tenir alguns instruments de Física. El 1966-67, durant el trasllat a les Pedreres, una bona quantitat d'aparells van ser deixats al carrer durant un parell de dies a l'espera d'anar al nou centre. Molts d'aquests aparells avui encara es podien trobar a domicilis gironins, com a objectes decoratius de les sales d'estar.

A les noves instal·lacions de l'Institut, ja Jaume Vicens Vives, hi havia cinc laboratoris –per bé que a partir de 1977 foren quatre– on es posà part del patrimoni dels antics gabinets de física, química i ciències naturals i els nous instruments i productes necessaris per a la nova pedagogia. La biblioteca es desmembrà i els llibres es repartiren entre els nous «seminarios didácticos», cosins germans dels actuals «departaments». Cada seminari disposava de la seva petita biblioteca. Naturalment, els seminaris de castellà, matemàtiques, història, filosofia i llengües clàssiques eren els hereus de la majoria de llibres de la biblioteca, que quedava reduïda a llibres de temàtica general.

Amb una part del patrimoni a les Pedreres, amb l'altra possiblement a la Biblioteca Provincial i a domicilis particulars i la resta al «magatzem» del carrer de la Força, el Jaume Vicens Vives continuà la seva tasca, i s'adaptà, com sempre, al temps nou que venia, als canvis de règim, als nous plans d'estudis, etc. Els avatars, però, no canviaren ni deixaren de fer acte de presència. Cap a mitjan dels anys vuitanta un incendi provocat per uns lladres a l'Institut socarrimà part de l'edició *Princeps* de

Diversos antics instruments del laboratori de física.

En primer pla, un volum de botànica dedicat a l'estudi dels tarongers del món.

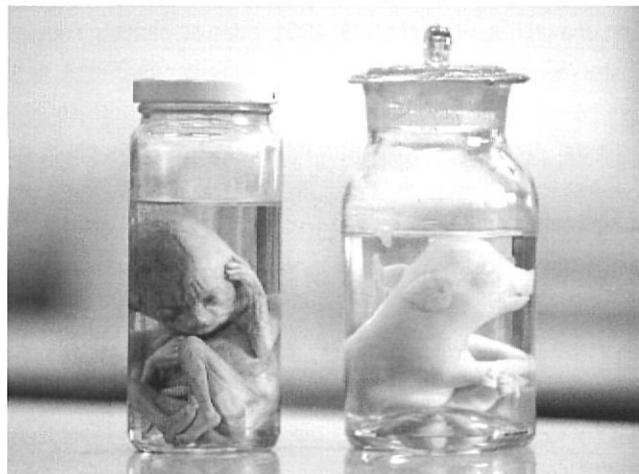
1649. A final dels anys vuitanta, per problemes d'espai, el seminari de filosofia donà tots els llibres vells a la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat de Girona. Semblantment, els petits furts anaren minvant el nombre de llibres dels seminaris. El 1991 arribà la segona fragmentació del patrimoni ja esmentada amb les cessions que féu el nou propietari de l'Institut Vell. L'única treva que els avatars atorgaren al patrimoni tingué lloc el 1995, en celebrar-se el 150è aniversari de la fundació de l'Institut. A les portes de la temuda reforma educativa de 1996 i enmig d'un sentiment de declivi i degradació del Jaume Vicens Vives causat principalment per unes instal·lacions envellides de manera prematura, les celebracions significaren una ajuda i un retrobament de tants antics professors i alumnes; i del patrimoni. En motiu del 150è aniversari s'organitzà una exposició sobre l'Institut de Girona a l'Institut Vell, que llavors ja era Museu d'Història de la Ciutat. Bona part del patrimoni més destacat tornà a l'edifici dels orígens per mostrar de nou la seva esplendor. La «Boa», la llama, l'esquelet humà, l'esfera de Coulomb, les desenes d'ocells i instruments notables de física i química, entre d'altres, s'exposaren perquè cadascú que hagués passat per l'Institut recordés el seu temps i les seves vivències. En desmuntar-se l'exposició, el febrer de 1996, tot el patrimoni se separà de nou i tornà a la normalitat. Cal remarcar, però, que la preuada esfera de Coulomb, del seminari de física, tornà trencada a l'Institut.

A final de 1999 començaren les esperades obres de reforma de les instal·lacions de l'Institut a les Pedreres. El projecte d'adequació i reforma modernitzava unes instal·lacions molt degradades.

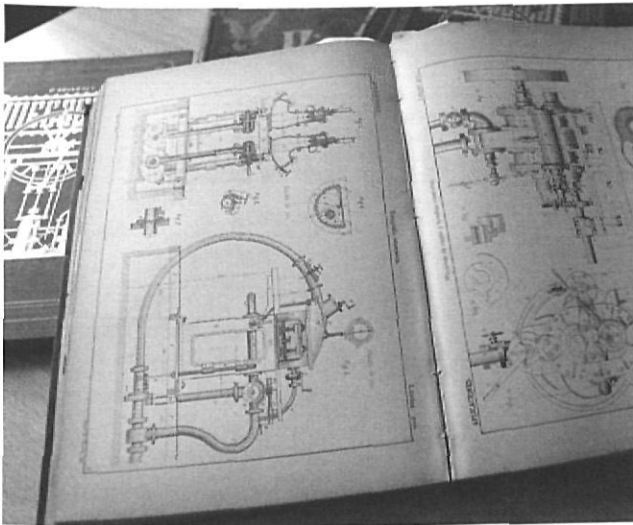
A més, la direcció del centre volia aprofitar la reforma per aconseguir el màxim d'aules possibles; és per això que decidí de suprimir l'anomenada aula-museu del seminari de biologia, que era on s'havien desat les col·leccions de minerals, de fòssils, els

animals dissecats, l'herbari i el fetus vinguts al 1967 del carrer de la Força. La decisió de la direcció féu aixecar les protestes de la cap del departament a càrrec de l'aula-museu. La cap del departament explicà els fets a l'apartat d'opinió d'un diari gironí. Al cap d'uns dies fou cessada de les seves funcions. L'afer de la supressió de l'aula-museu obrí un enfrontament entre els professors partidaris de la seva conservació i els seus detractors. L'afer s'agreujà amb la politització d'aquest, i la intervenció, a través dels mitjans de comunicació, de l'equip directiu, que volia deixar clara la seva postura i arguments. La ferida que s'obrí en aquells moments encara no ha cicatritzat i és un problema que continua present, malgrat que intenta de cicatritzar. És molt difícil que ho pugui fer perquè durant tota la problemàtica succeí una cosa que obliga a tenir-la present encara avui. A causa de les obres, molts dels llibres foren encaixats i traslladats als soterranis que l'Escola Oficial d'Idiomes de Girona cedí per al seu emmagatzematge provisional. Quan feia sis mesos que els llibres s'havien desat als soterranis, algú hi baixà i pogué comprovar que es trobaven inundats d'ençà un temps indeterminat. Les conseqüències d'aquella inundació i llarg remull dels volums foren que el seminari de filosofia perdé vuit de les vint-i-cinc caixes que hi havia dipositat; quedaren en estat crític valuoses obres del segle XX; el famós herbari de més de 600 espècies donat per Joan Isern quedà també absolutament remullat. Molts departaments de l'Institut Jaume Vicens Vives veieren com part de les seves biblioteques eren pastes de paper. Filosofia, de les vuit caixes de llibres,

La col·lecció d'espècimens conservats en alcohol, d'entre els quals destaca el fetus humà.

El patrimoni d'avui és el que el temps, els esdeveniments i les persones han afaïçonat

Alguns gravats de volums de física industrial i mecànica.

només ha recuperat un sol exemplar. Per sort, la majoria de llibres antics han pogut ser restaurats i retornats a l'Institut, tot i que no pas als departaments. L'herbari es donà a la Universitat de Girona perquè el restaurés i en tingués cura. Les obres acabaren, però l'Institut, això és, la seva gent i el seu patrimoni, en sortiren molt tocats i fragmentats. L'aula-museu desaparegué i només hi van romandre la «Boa» i un parell d'armaris. La resta anà als improvisats magatzems situats als antics apartaments per al conserge, situats dins el recinte de l'Institut.

El patrimoni, avui

Avui tenim el patrimoni que el temps, els esdeveniments i les persones han afaïçonat. En una enquesta feta entre els professors del centre sobre l'estat del patrimoni dels seus departaments hi ha la coincidència que els departaments «vells», amb història, tenen problemes, mentre que els departaments «nous» no en tenen tants. *Precari* i *dolent* han estat alguns dels adjectius recollits durant les entrevistes. Igualment, tots coincideixen a dir que ni els llibres, ni els instruments dels seminaris es fan servir. Els alumnes no s'interessen per cap d'aquells vetusts volums dels seminaris d'història i castellà, encara que els imposen un cert respecte. A física, alguns instruments serveixen per mostrar als estudiants aparells fonamentals en la història de la ciència, com l'esmentada esfera de Coulomb. La «Boa» descansa com a curio-

sitat taxidèrmica al capdamunt de la paret on ha estat d'ençà l'any 1967 i mira l'aula que ara s'ha convertit en una classe sorollosa i plena de vida, com la resta de classes. Els alumnes gosen col·locar barrets de paper al cap de la serp i llaunes buides a la seva cua. A més, fins fa poc temps, els armaris que encara romanen a l'antiga aula-museu eren oberts i els alumnes tenien la possibilitat d'admirar amb horror el fetus humà. El patrimoni és avui, per als alumnes, com una mena d'atracció d'altres temps, a voltes inabastable, a voltes joguina usada massa a la lleugera.

El futur del patrimoni?

El futur del patrimoni és incert. La proposta que des de la direcció del centre s'ha aplicat molt recentment és la de reunificar parcialment l'antiga biblioteca, desmembrada per la divisió en seminaris dels anys seixanta. Quasi tots els volums de valor es troben reunits en uns armaris envidrats preparats expressament a la secretaria. Els seminaris, segons la direcció, solament han de tenir els llibres indispensables per a la docència. Res més. L'oposició generada ha estat força general, però feble: ningú vol més lluites en el si de l'Institut. Durant l'afer de la supressió de l'aula-museu es proposaren moltes solucions. Podríem fer nostra l'opció de l'extractor de la Universitat de Girona, Josep Maria Nadal, i demanar la creació d'un ver museu amb tot el patrimoni que queda de l'Institut Jaume Vicens Vives. Com algun professor suggerí fa alguns anys, el museu podria situar-se a l'edifici d'apartaments del conserge de l'Institut, que actualment es troba inhabitat. No és pas una proposta impossible, atès que la idea comença a percebre's de nou dins els despatxos de l'Institut. A més, la Diputació i l'Ajuntament de Girona podrien tornar a implicar-se amb l'Institut a través d'aquest possible museu, en el qual podrien col·laborar econòmicament, com antany. Així, hi hauria un museu de l'Institut dins l'Institut i no pas allunyat i separat. Tot tornaria al propietari legítim del material que avui es troba al Museu Darder, a la Universitat de Girona, al Museu d'Història de la Ciutat i potser a la Biblioteca Provincial; i el patrimoni rebria l'homenatge i el repòs merescuts després de molts anys de docència incessant i avatars constants.